

Asia: VN/22448/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi valtiokonttorista annetun lain muuttamisesta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi valtiokonttorista annettua lakia, lakia julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista, lakia vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista, rikosvahinkolakia, lakia valtion virkamatkoilla sattuneiden vahinkojen korvaamisesta, tapaturmavirastosta annetun lain kumoamisesta annettua lakia ja lakia tulotietojärjestelmästä.

Esityksellä ajantasaistetaan Valtiokonttorin tehtävät, säädetään Valtiokonttorin tiedonsaantioikeuksista sekä tehdään lakiin muita vähäisempiä korjauksia. Lisäksi Valtiokonttorille säädetään hankintailmoitusten julkaisujärjestelmän (Hilma) ylläpitotehtävät sekä sähköisten liiketoiminta-asiakirjojen välitysverkoston toimintaan liittyvät tehtävät, jota se on aiemmin hoitanut valtiovarainministeriön määräyskirjeen nojalla.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.11.2024, kuitenkin niin, että tulotietojärjestelmästä annetun lain ja hankintoja koskevien lakien muutos tulisi voimaan 1.1.2025.

Esityksen mukaan Valtiokonttorista annetussa laissa säädettäisiin siitä, että Valtiokonttorin tehtävänä on mm. huolehtia osaltaan valtion vahingonkorvaus- ja etuusasioista sekä maksuvapautusasioista ja että näiden tehtävien hoitamista varten Valtiokonttorilla on salassapitosäännösten ja muiden tietojen käyttöä koskevien rajoitusten estämättä oikeus pyynnöstä saada maksutta tunnistetietoineen asiakirjoja ja tietoja myös Eläketurvakeskukselta sekä eläke- ja vakuutuslaitokselta. Eläketurvakeskukselta sekä eläke- ja vakuutuslaitokselta Valtiokonttorilla olisi oikeus saada asiakirjoja ja tietoja

- sotilasvammalain (404/1948) nojalla käsiteltävänä olevan asian ratkaisemiseksi

- syyttömästi vangitulle tai tuomitulle valtion varoista vapauden menetyksen johdosta maksettavasta korvauksesta annetun lain (422/1974) nojalla käsiteltävänä olevan asian ratkaisemiseksi
- maksuvapautuslain (529/1980) nojalla käsiteltävänä olevan asian ratkaisemiseksi
- taisteluvälineiden siviilihenkilöille aiheuttamien tapaturmien korvaamisesta annetun lain (1213/1990) nojalla käsiteltävänä olevan asian ratkaisemiseksi
- rikosvahinkolain (1204/2005) nojalla käsiteltävänä olevan asian ratkaisemiseksi
- riistavahinkolain (105/2009) nojalla käsiteltävän asian ratkaisemiseksi
- valtion vahingonkorvaustoiminnasta annetun lain (978/2014) nojalla käsiteltävänä olevan asian ratkaisemiseksi tai valtion edun valvomiseksi silloin, kun valtion korvausvelvollisuus asiassa on selvitetty.

Edellä mainittujen asioiden ratkaisemiseksi tarvittavat tiedot koskevat korvauksen tai etuuden hakijan, korvausta vaativan, vahinkoa kärsineen tai maksuvapautusta hakevan työ- ja virkasuhteita, yrittäjätyötä ja ansioita, maksettuja etuuksia ja muita tarpeellisia seikkoja.

Tiedonsaantioikeuden edellytyksenä on, että asiakirjat ja tiedot ovat välttämättömiä Valtiokonttorissa käsiteltävänä olevan asian ratkaisemiseksi tai Valtiokonttorille kuuluvan tehtävän hoitamiseksi.

Tällä hetkellä Valtiokonttorin oikeudesta saada tietoja Eläketurvakeskukselta sekä eläke- ja vakuutuslaitokselta korvausasian selvittämiseksi on säännös rikosvahinkolaissa (47 §). Muiden edellä mainittujen lakien osalta Valtiokonttorin tiedonsaantioikeudet ovat puutteelliset.

Esityksen mukaan Valtiokonttorin tiedonsaantioikeutta koskeva säännös puuttuu mm. syyttömästi vangitulle tai tuomitulle valtion varoista vapauden menetyksen johdosta maksettavasta korvauksesta annetusta laista, maksuvapautuslaista, taisteluvälineiden siviilihenkilöille aiheuttamien tapaturmien korvaamisesta annetusta laista, riistavahinkolaista sekä valtion vahingonkorvaustoiminnasta annetusta laista. Näissä asiaryhmissä kaikkien asian ratkaisemiseksi välttämättömien salassa pidettävien tietojen toimittaminen Valtiokonttorille on korvauksen tai etuuden hakijan tai muun asianosaisen tehtävänä. Esityksessä on myös todettu, että Valtiokonttorilla ei ole voimassa olevien säännösten perusteella oikeutta saada sotilasvammalain mukaisen korvausasian ratkaisemisen edellyttämiä tietoja muun muassa hakijan palvelussuhteista.

Esityksen mukaan Valtiokonttorin tiedonsaantioikeuksia vastaavat muutokset tehtäisiin tulotietojärjestelmästä annettuun lakiin.

Eläketurvakeskus pitää esitystä ja sen tarkoitusta kannatettavana. Esityksessä ehdotettavat tiedonsaantioikeudet varmistaisivat Valtiokonttorille oikeuden saada sille laissa säädettyjen tehtävien toimeenpanossa välttämättömät tiedot siltä viranomaiselta tai muulta taholta, jonka hallussa tietoaineisto on. Lisäksi ehdotettavat tiedonsaantioikeudet lisäisivät käsittelyn asiakaslähtöisyyttä ja nopeuttaisivat Valtiokonttorin tehtävien hoitamista.

Eläketurvakeskus toteaa lisäksi, että Eläketurvakeskus on sopinut työeläkelakien (TyEL 208 §, YEL 146 § 4 mom. 8 kohta, MYEL 138 § 5 mom. 8 kohta, MEL 215 § 4 mom. 8 kohta) edellyttämällä tavalla Kevan kanssa siitä, mitä Kevalta saatuja tietoja Eläketurvakeskus voi luovuttaa edelleen ja kenelle näitä tietoja voidaan luovuttaa. Sopimukseen sisältyy oikeus tietojen edelleen luovutukseen esityksen mukaisen erityislainsäännön perusteella.

Rehn-Kiukkonen Mari
Eläketurvakeskus - Hyväksytty Eläketurvakeskuksen johtoryhmässä
30.5.2024, Karoliina Kiuru ja Maijaliisa Takanen